

Tilkendegivelse i faglig voldgiftssag FV2013.0026

Dansk El-Forbund
(advokat Jeppe Wahl-Brink)

mod

Tekniq
for
Insta A/S, Næstved
(konsulent Jesper Elan Ahrenst)

Uoverensstemmelsen angår, om virksomheden med medarbejderne i henhold til Elektrikeroverenskomstens § 14, stk. 3, udtrykkeligt eller stiltiende har indgået lokalaf tale om betaling af rejse- og udearbejde.

Klager har nedlagt påstand om, at Insta A/S skal anerkende,

- 1) at der ikke i virksomheden har været eller er en lokalaf tale om aflønning for rejse- og udearbejde, jf. Elektrikeroverenskomstens § 14, stk. 3, og
- 2) at en lokalaf tale, *"der muliggør individuelle aftaler om betaling af elektrikernes rejsetid samt muliggør indgåelse af aftaler om fast timelønstillæg (zonetillæg) for de forskellige arbejdspladser,"* er ugyldig.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagen blev mundtligt forhandlet den 26. august 2013 med undertegnede fhv. højesteretsdommer Poul Sørensen som opmand.

Der blev afgivet forklaring af tidl. tillidsrepræsentant Henrik Petersen, forbundssekretær Ole Tue Hansen, afdelingsformand Dennis Fridthjof, tidligere ansat elektriker Bent Borggaard samt medindehaverne René Petersen og Torben Jensen.

Efter bevisførelse, procedure og votering kunne der ikke opnås enighed eller flertal for en afgørelse blandt de af hver af parterne valgte medlemmer af voldgiftsretten. Afgørelsen træffes derfor af opmanden.

Der var enighed om at afslutte sagen i overensstemmelse med opmandens mundtligt meddelte tilkendegivelse, hvorefter klagers påstand 1 ville blive taget til følge, mens klagers påstand 2 som nedenfor nærmere bestemt ikke kunne tages til følge.

Baggrunden for sagen

Insta A/S blev stiftet i 2006.

Både Henrik Petersen og Bent Borggaard var på det tidspunkt ansat i JP El-Anlæg, Næstved, men blev indtil deres ansættelse i Insta i 2008 udlejet til dette selskab.

Under ansættelsen i JP El-Anlæg havde der bl.a. været et par større elentrepriseopgaver i Hovedstadsområdet, og i den forbindelse var det med medarbejderne v/ hhv. Henrik Petersen og Bent Borggaard blevet aftalt, at medarbejderne til dækning af køretiden fra Næstved til disse pladser fik udbetalt et zonetillæg pr. arbejdstime. Denne praksis blev i vidt omfang overført til Insta, efter at dette selskab havde fået ansat en større kreds af elektrikere og med tiden havde fået et stigende antal entrepriser uden for Næstved-området. Det kan efter forklaringerne lægges til grund, at størrelsen af zonetillægget blev aftalt fra byggeplads til byggeplads, og at der blev indgået anden aftale med de medarbejdere, der boede nærmere pladserne end de medarbejdere, der var bosat i Næstved-området. Kørslen foregik overvejende som fælleskørsel i virksomhedens biler, som medarbejderne kørte i til og fra bopælen. Navnlig servicemedarbejderne fik køretiden betalt på andre vilkår, også når en servicemedarbejder afløste på en byggeentreprise. Endvidere fremgår det, at Henrik Petersen fra februar 2011, muligt kombineret med en mindre lønforhøjelse, fik en aftale med virksomheden om, at han i stedet for at oppebære et zonetillæg kørte hjem fra byggepladserne som en del af arbejdstiden.

I februar 2009 blev Henrik Petersen valgt som den første tillidsrepræsentant i virksomheden. Han rejste på et tidspunkt over for virksomheden spørgsmål bl.a. om indgåelse af en lokalaftale i henhold til Elektrikeroverenskomstens § 14, stk. 3. Forhandlinger herom førte ikke til noget resultat, og bl.a. på den baggrund blev der den 29. november 2011 afholdt lokalforhandling og den 16. december 2011 mæglingsmøde. Det hedder i referatet fra mæglingsmødet bl.a.:

Der opnåedes enighed om, at såvel tillidsrepræsentant som virksomheden snarest muligt udarbejder skriftlige lokalaftaler omkring rejsetid mv.

Der er under sagen afgivet modstridende forklaringer om indholdet af drøftelserne på mæglingsmødet. Klagers vidner har forklaret, at man drøftede at få en lokalaftale om køretid mv. på plads, mens indklagedes vidner har forklaret, at man drøftede, hvorledes hidtidig uskreven lokalaftale herom kunne nedskrives.

Den 16. januar 2012 sendte Henrik Petersen sålydende mail til kollegerne:

Hej alle

Her er lidt information omkring mødet d. 16/12-11. Der blev holdt et mæglingsmøde mellem Tekniq, Dansk El-Forbund, Insta og tillidsrepræsentant. Hovedpunkter der blev drøftet ved mødet. ..., kørsel mellem firma og arbejdssteder og arbejdstid.

Dansk El-Forbund og Tekniq gjorde firmaet bekendt med, at de ikke må omgå overenskomsten.

Der opnåedes enighed om, at såvel tillidsrepræsentant som virksomhed snarest muligt udarbejder skriftlige lokalaftaler omkring rejsetid mv.

Så indtil disse lokalaftaler foreligger, er det meget vigtigt, at alle både svende og lærlinge skriver efter overenskomsten.

D.v.s. at vi skriver overtid eller vejtid, hvis vi kører i firmabiler uden for normal arbejdstid.

Der må ikke indgås mundtlige eller skriftlige aftaler mellem firma og medarbejdere uden om tillidsrepræsentanten.

Samme dag skrev Instas ledelse til medarbejderne:

Vi er blevet informeret dags dato om at vores fælles tillidsmand Henrik Petersen har sendt mail til alle jer ansatte med information omkring tidligere afholdt møde mellem Virksomheden og Dansk El-Forbund if. med ... kørsel i virksomhedens biler.

Til denne skrivelse kan vi oplyse, at vi ikke har formaliseret en lokal aftale ordning/aftale på kørsel i firmabiler jf. overenskomsten.

Dette medfører desværre, at vi ikke ser anden udvej end at samtlige firmabiler afleveres ved arbejdstid ophør i morgen tirsdag den 17. februar 2012.

Firmabilen afleveres i virksomheden ved normal arbejdstid ophør og kan efterfølgende afhentes ved arbejdstid begyndelse.

Årsag til dette skyldes at virksomheden ikke økonomisk kan godtgøre betaling for kørsel i eller uden for normal arbejdstid med eller uden overtidsbetaling.

Denne ordning vil fungere frem til lokalaftalen ligger på skrift og er godkendt fra begge parter.

Medarbejderne, i alt 11, svarede dagen efter ved næsten enslydende mails, at de ønskede at fastholde deres aftaler med virksomheden om kørsel i firmabil, og at de derfor ikke ville aflevere firmabilen ved arbejdstids ophør.

Den 19. januar 2012 om aftenen mailede Insta til Henrik Petersen et oplæg til en lokalaftale, hvori det indledningsvis hedder:

Virksomheden ønsker en lokalaftale, som omhandler en individuel skriftlig rejse- og vejtidstids aftale, med den enkelte medarbejder.

De hidtidige kørselsaftaler med medarbejderne fortsatte derefter uændret.

Den 10. april 2012 opsagde Henrik Petersen sin stilling i Insta, efter at han havde været sygemeldt siden slutningen af januar. Der blev ikke derefter valgt nogen ny tillidsrepræsentant for elektrikerne.

Klagers lokalafdeling rejste den 30. maj 2012 på vegne Henrik Petersen krav om efterbetaling i anledning af brud på overenskomstens § 14, i alt opgjort til 233.978,68 kr.

I juli-august 2012 indgik Insta med hver af de i alt ca. 30 ansatte elektrikere – og efterfølgende tilige senere nyansatte – følgende.

Bekræftelse af gældende lokalaftale gældende for INSTA A/S ...

I henhold til Elektrikeroverenskomstens § 14.3 har undertegnede aftalt, at rejse- og udearbejde betales efter individuel aftale ud fra omstændigheder som ansættelsessted/arbejdssted, reel rejsetid fra virksomhed og eller bopæl eller om der er knyttet firmabil til medarbejdernes arbejdsfunktion.

Er der ikke truffet nogen aftale med medarbejderen betales Rejse- og udearbejde efter EO § 14.4-14, dog er sidste afsnit i § 14.6 omkring betaling af overtid mv. ikke gældende for kørsel i firmabil udenfor normal arbejdstid. I stedet ydes betaling med kr. 46.40 pr. rejsetime. ...

Denne lokalaftale kan opsiges med to måneders varsel jf. EO § 5, dog tidligst pr. 1. marts 2014.

Aftalen blev indgået på den måde, at den successivt blev underskrevet af hver af medarbejderne.

Opmandens begrundelse

Elektrikeroverenskomstens § 14, stk. 3, om "Lokale ordninger" må efter sin formulering og i overensstemmelse med almindelig arbejdsretlig teori og praksis forstås således, at en lokalaftale om betaling af rejse- og udearbejde i hvert fald i alt væsentligt må indeholde en forhåndsregulering af

ansættelsesvilkårene for så vidt angår betalingen for rejse- og udearbejde, alt således at den enkelte medarbejder på forhånd kan se, hvorledes betalingen i de forskellige arbejdspladssituationer i givet fald vil skulle ske, og derfor ikke vil skulle indgå i individuelle forhandlinger med virksomheden herom.

Den "lokalaftale", som Insta i sommeren 2012 efter tillidsrepræsentantens fratræden successivt indgik med hver af medarbejderne angiver indledningsvis, at "rejse- og udearbejde betales efter individuel aftale" ud fra nogle ikke nærmere fastlagte kriterier. Aftalen opfylder dermed utvivlsomt ikke de basale krav til en lokalaftale i henhold til Elektrikeroverenskomstens 14. stk. 3.

Andet led i klagers påstand 1 om, at der ikke i virksomheden *er* en lokalaftale om aflønning for rejse- og udearbejde, må derfor tages til følge.

For tiden før sommeren 2012 forelå der ikke nogen aftale i skriftlig form om betaling for rejse- og udearbejde. Indklagede har imidlertid under sagen henholdt sig til den af medarbejderne accepterede lokale ordning – der stammer tilbage fra tiden, før der blev valgt en tillidsrepræsentant – om betaling af zonetillæg i stedet for betaling i henhold til Elektrikeroverenskomstens almindelige bestemmelser om rejse- og udearbejde.

Det er hverken efter overenskomstens § 14, stk. 3, eller i øvrigt nogen betingelse for en lokalaftales gyldighed, at den foreligger i skriftlig form. Også en mundtlig eller stiltiende lokalaftale efter § 14, stk. 3, vil i givet fald kunne være gyldig. En sådan aftale må imidlertid ligesom en gyldig skriftlig lokalaftale fremstå for medarbejderne med nærmere fastlagte kriterier for betaling af rejse- og vejtid. Ifølge det under sagen oplyste blev zonetillægget aftalt fra gang til gang gældende for hver af de forskellige arbejdspladser, uden at det på forhånd stod klart, hvilken rejsetid eller rejseafstand der kunne begrunde et zonetillæg af en given størrelse. I virksomhedens praksis ses der i øvrigt heller ikke nogen klar linje for, hvorledes zonetillægget er blevet fastsat for de forskellige arbejdspladser, eller om der overhovedet ville blive udbetalt noget zonetillæg. Hertil kommer, at rejsetiden i flere tilfælde ses udbetalt efter nogle ret tilfældige individuelt aftalte kriterier. Virksomhedens praksis før aftalen fra sommeren 2012 med hensyn til betaling af rejse- og udearbejde har dermed ikke haft karakter af en lokalaftale i henhold til Elektrikeroverenskomstens § 14, stk. 3.

Første led i klagers påstand 1 om, at der ikke i virksomheden *har været* en lokalaftale om aflønning af rejse- og udearbejde, må derfor også tages til følge.

Efter det foran anførte skal en lokalaftale i henhold til Elektrikeroverenskomstens § 14, stk. 3, i hvert fald i alt væsentligt indeholde en forhåndsregulering af betalingen for rejse- og udearbejde,

således at den enkelte medarbejder ikke nødsages til at forhandle individuelt herom. Efter klagers påstand 2 må en lokalaf tale imidlertid ikke "muliggøre" hverken individuelle aftaler om betaling af rejsetid eller indgåelse af aftaler om zonetillæg for de forskellige arbejdspladser.

I mangel af nærmere konkretisering af klagers påstand 2 kan det ikke på forhånd afvises, at en gyldig lokalaf tale i henhold til § 14, stk. 3, kan indeholde helt accessoriske elementer af individuelle aftaler mv. Klagers påstand 2 er dermed for vidtgående til at kunne tages til følge. I hvert fald som sagen er forelagt, må indklagede derfor frifindes for denne påstand.

Hver part bærer egne omkostninger og skal betale halvdelen af opmandens honorar mv.

København den 3. september 2013

Poul Sørensen